GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și administrațiunea:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22. „Gazeta“ iese Mercurea, Vinerea si Dumineca.
Prețulu abonamentului:
Pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Țerĭ esterne pe șése lunĭ 14 fr., pe anŭ 28 francĭ.

Anulŭ XLVII.

Se prenumeră:
la poștele c. și r. și pe la dd. corespondențĭ.
Anunciurile:
una serie garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiăcare publicare. — Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 9. Dumineca 22 Ianuariu st. v. **1884.**

Brașovŭ 22 Ianuariu st. v.

Retragerea d-lui Tisza în cestiunea conflictului cu magnații, care retragere se severșesce tocmai acum cu mare svonŭ în parlamentŭ, este ominósă nu numai pentru persóna ministrului-președinte, ci și pentru sistemulŭ lui de guvernare. Se dice, că d-lŭ Tisza lucra „înțelepțesce“, décă se retrage dintr'o luptă, care, cum a mărturisitŭ însuși, în conferența partidei sale și în cameră, este o „luptă fără speranță de reeșire“. Dér acésta hotărîre a ministrului-președinte nu schimbă nimicŭ din faptulŭ, că elŭ se retrage silitŭ și décă trebue adĭ se mărturiséscă, că cu magnații nu-o póte scóte la cale, d-lŭ Tisza recunósce, că aceștĭ magnați representă o putere, care îlŭ póte oprí în marșulŭ seu triumfalŭ și care a fostŭ până adĭ amorțită, dér acum s'a redeșteptatŭ și se manifestă într'unŭ modŭ surprindetorŭ pentru mulțĭ, carĭ credeau, că numai ei mai au dreptulŭ a dispune de sórtea țerii.

Sîla este unŭ mare domnŭ mai mare chiarŭ decâtŭ Tisza, și numai sîla împrejurărilorŭ i-a dictatŭ a fi „înțeleptu“ și a se retrage. In adeverŭ înțeleptŭ erá d. Tisza atuncĭ, décă se gândea mai înainte la urmărĭ și nu provoca conflictulŭ cu magnații de dragulŭ Evreilorŭ, pe carĭ i-ar vedea așa de bucurosŭ înrudițĭ și încuscrițĭ cu urmașii vitézului Arpad. Tactica d-lui Tisza nu contribue nicidecum la redicarea prestigiului seu; chiarŭ și oposițiunea maghiară moderată a declaratŭ prin graiulŭ primului seu vorbitorŭ, în ședința de Joi, că procederea șovăitóre a d-lui Tisza, căruia îi place a pescuí în turbure, face ca politica lui se fiă lipsită de orĭ-ce efectŭ moralŭ și 'lŭ presentă ca pe unulŭ, care a renunțatŭ la titlulŭ, pe basa căruia ar' puté cere ca alții se urmeze conducerii lui.

Cu tóte astea — adause acelașŭ vorbitorŭ — dlŭ Tisza este conducĕtorulŭ maiorității parlamentare și astfelŭ și conducĕtorulŭ parlamentului. Este înse mare întrebare décă va mai puté remâné sub asemenĭ împrejurărĭ multă vreme în acéstă posițiune. Desastrulŭ moralŭ ce l'a suferitŭ cabinetulŭ în afacerea cu magnații nu va remâné fără de urmărĭ, mai alesŭ după ce oposițiunea de tóte categoriele se sêmte așa de multŭ încuragiată prin acestŭ desastru.

Partidele oposițiunale maghiare au începutŭ deja a face pregătirĭ pentru alegerile viitóre dietale. In șirulŭ celŭ d'ântâiŭ stau Kossuthianii, carĭ și-au și publicatŭ deja manifestulŭ electoralŭ. Negreșitŭ, că numai încuragiațĭ de curentulŭ ce domnesce adĭ în Ungaria și care a silitŭ pe d. Tisza se'șĭ retragă proiectulŭ, Kossuthianii se pronunță în manifestulŭ memoratŭ așa de energicŭ și de decisŭ asupra cestiunei Jidanilorŭ. Ei cerŭ dela Evrei se își publice dogmele religióse într'unŭ sinodŭ generalŭ; se 'și organiseze biserica; se'și organiseze școlele în spiritŭ ungurescŭ; în fine pretindŭ ca se se pună stavilă imigrărei Evreilorŭ. Aceste sunt principiele ce au fostŭ enunciate și de dieta din 1849.

Mai importantă, pentru momentŭ celŭ puçinŭ, este mișcarea ce se sêmte în cercurile conservative maghiare. Se asigură că elementele conservative se organiséză și că speră a juca unŭ rolŭ însemnatŭ la alegerile viitóre dietale. Unŭ vêntŭ aspru reacțiunarŭ ce suflă acumŭ din apusŭ, dela Viena, unde s'a întrodusŭ starea escepțională, îmflă pânzele naiei conservative-clericale din Ungaria și briculŭ d-lui Tisza póte fi lesne întrecutŭ, găuritŭ și cufundatŭ.

În mijloculŭ acestorŭ fierberĭ și pregătirĭ trebue se ne întrebămŭ cu îngrijire ce face partida națională română ca se fiă pregătită pentru tóte evenimentele? De acésta cestiune ne vomŭ ocupá mai de aprópe în numerii viitorĭ; și până atuncĭ rugămŭ pe toțĭ Românii binesêmțitorĭ se cugete seriosŭ asupra ei.

Cronica evenemintelorŭ politice.

Alaltă erĭ s'a începutŭ în dieta ungara discussiunea asupra nunțiului camerei magnațilorŭ cu privire la legea pentru căsătoriile mixte. Despre conflictulŭ dintre cele duóe camere s'a vorbitŭ în primele duóe ședințe puținŭ, cu âtâtŭ mai multŭ înse s'a discutatŭ cestiunea mișcărei antisemitice. E semnificativŭ, că tóte partidele maghiare caută a luá o posițiune órecare față de cestiunea Jidovilorŭ în vederea alegerilorŭ dietale, ce se vorŭ face în véra acésta. Partida Kossuthistilorŭ a publicatŭ deja unŭ manifestŭ electoralŭ, în care se facŭ unele concesiunĭ însemnate propagandei antisemitice, ear câtŭ pentru Istoczy, elŭ speréză, că póte maioritatea în dieta viitóre va fi oposițiunală antisemitică; atuncĭ, crede elŭ, că se póte păși la o soluțiune radicală a cestiunei jidovescĭ. Au vorbitŭ mai mulțĭ din oposițiă și cândŭ d-lŭ Tisza a voitŭ se iea cuvêntulŭ cei din stânga estremă au începutŭ a face sgomotŭ teribilŭ strigândŭ: „mâne, mâne se vorbescĭ.“ Tumultulŭ a duratŭ vre-o cincĭ minute.

Din partea maiorității s'a propusŭ de a se luá dela ordinea dilei fatalulŭ proiectŭ de lege care a superatŭ așa de multŭ pe magnați. Lucrulŭ se hotărîse în clubulŭ tiszaistŭ cu-o di mai înainte. Ministrulŭ-președinte a declaratŭ înaintea iubițilorŭ sei mamelucĭ, că elŭ s'a hotărîtŭ se nu mai continue lupta cu magnații fără speranță de reușire. Décă proiectulŭ de lege pentru căsatoriile amestecate între evrei și creștinĭ se va retrămite camerei magnațilorŭ, acésta îlŭ va respinge și a treia óră, de aceea d-lŭ Tiszǎ crede, că celŭ mai comodŭ și mai bunŭ lucru este a'lŭ luá dela ordinea dilei. După ce partida primí o moțiune în sensulŭ acesta, ministrulŭ-președinte spuse, că călĕtoria lui la Viena a fostŭ provocătă mai multŭ de afacerea croată. dér că a fostŭ vorba acolo și de purtarea magnațilorŭ și elŭ (Tisza) a întrebatŭ, décă mai posede încrederea corónei şi a căpĕtatŭ dovedĭ afirmative. D-lŭ Tisza înse n'a spusŭ în ce consistă aceste dovedí.

„Se nu creadă d-lŭ Tisza, că prin retragerea proiectului de lege pentru căsătoriile mixte, va scăpá de oposițiunea magnațilorŭ conservativĭ — scrie „Vaterland“. Partida „conservativă creștină“ din Ungaria este unŭ productŭ alŭ necesității, ea are missia se încerce a scăpá Ungaria de ruina economică, socială șî morală, în care a împins'o liberalismulŭ modernŭ. Partida conservativâ se pregătesce și pentru alegerile viitóre și se organiséză.“

Va se dică guvernulŭ austriacŭ nu s'a gânditŭ multŭ și a și întrodusŭ starea escepțională, despre care amŭ vorbitŭ în unulŭ din numerii precedenți, pentru Viena, Korneuburg și Wiener-Neustadt pe timpŭ nedeterminatŭ. Causa la acésta stare escepțională sunt crimele, carĭ s'au comisŭ în timpulŭ din urmă în Viena și imprejurulŭ ei, și tendințele socialistice, carĭ se ivescŭ în localitățile numite, se înmulțescŭ din dî în dî și țintescŭ la rĕsturnarea ordinei politice și sociale. Juriulŭ s'a suspendatŭ din causă, că jurații potŭ fi chiarŭ persóne de acele, carĭ sunt preocupate de idei socialistice și prin urmare verdictulŭ, ce vorŭ avé sĕ'lŭ dea asupra delictelorŭ și crimelorŭ socialistice, póte fi înfluințatŭ. Guvernulŭ va desvolta mai pe largŭ motivele ce l'a îndemnatŭ la acestŭ pasŭ, cândŭ se va discuta cestiunea în Reichsrath. Este fórte laudabilŭ, că mĕsurile estraordinare nu se estindŭ și asupra scrisorilorŭ și a pressei, decâtŭ numai în modŭ fórte rĕstrînsŭ.

Cestiunea limbilorŭ în Austria.

(Continuare.)

Deput. **Dr. Gregr.** (Cehŭ din Boemia): Dieta Boemiei s'a încercatŭ, pe la 1870, ca sĕ facă o lege care sĕ reguleze cestiunea limbei în Boemia, dér a împedecat'o partida „constituțională“, care într'unŭ șirŭ de anĭ a fostŭ domnă și stăpână, fără a se gândi cum sĕ reguleze articululŭ 19 din constituțiune. Acea partidă până a fostŭ la cârmă a interpretatŭ și practicatŭ art. 19 cum i-a plăcutŭ, dér cu atâtŭ ma tare au sêmțitŭ popórele austriace negermane trebuințai de a'și pune naționalitatea și limba sub egida unei legĭ drepte pentru limbĭ.

Nu mĕ îndoescŭ, că suntŭ bărbațĭ în Austria liberi de nefericitulŭ prejudițiŭ că în Austria ar esista popóre, predestinate la domniă și altele la sclaviă. Nemții sĕ totŭ plângŭ asupra guvernului actualŭ, că ar fi făcutŭ marĭ nedreptățĭ Nemțilorŭ, dér din contra sub nicĭ unŭ guvernŭ nu s'a făcutŭ atâta pentru limba germană, ba ce e mai multŭ tocmai sub acestŭ guvernŭ s'au ștersŭ de pe bancnote celelalte limbĭ, lăsându-se numai limba germană și unguréscă.

Eu aș dori, ca sĕ se facă o lege pentru întrebuințarea limbilorŭ, care sĕ mulțăméscă pe toțĭ, dér mĕ voiu pronunța cu tótă resolutiunea în contra decretării limbei germane séu a altei limbĭ ca limbă de statŭ. Décă sĕ mulțămescŭ naționalitățile prin partea ântâiă a propunerii lui Wurmbrand, apoi atuncĭ prin partea a duoa sĕ amărescŭ.

Voiu sĕ recunoscŭ, că sunt factorĭ în statŭ, carĭ comunică unii cu alții, și carĭ caută sĕ se înțelégă unii pe alții. Statulŭ, cugetatŭ ca persónă, va fi cu atâtŭ mai puținŭ mutŭ, cu câtŭ va sci limbĭ mai multe. În Austria sĕ învețe statulŭ tóte limbile, câte le vorbescŭ popórele. Dér voiŭ sĕ vĕ admitŭ, că este o incomoditate și că în unele sfere ale statului și în cursulŭ afacerilorŭ este o mare ușurare, cândŭ se folosesce numai de o limbă și cândŭ acésta este cee germană. Ceea ce intenționéză propunerea lui Wurmbrand, esistă în faptă, pentru că în viața practică s'a desvoltată după legea necesității. Astfelŭ de producte ale necesității au mai multă viață în sine decâtŭ producte, pe carĭ le-au produsŭ legile. Am cercatŭ după motivele, carĭ au produsŭ propunerea lui Wurmbrand. S'a vorbitŭ despre formarea Austriei, dér până la sancțiunea pagmatică erá numai o legatură slabă între diversele provincii ale Austriei, ce s'au unitŭ prin sancțiunea pragmatică, care este cunoscută ca lege fundamentală și de celelalte state, și pe care împĕratulŭ a întrodus'o și în diploma din Octobre 1868. Décă propunĕtorulŭ doresce, ca Austria sĕ se conserveze tocmai după acestea vechĭ noțiunĭ, atuncĭ erá bine primitŭ tocmai în partea acésta a parlamentului. În privința limbei de statŭ s'a provocatŭ la alte staturĭ, dér în direcțiunea acésta sunt numai dóuĕ categorii de staturĭ. Unele au numai câte o limbă și față de acestea a vorbi de limbă de statŭ este lucrŭ comicŭ. În Prusia s'a întrodusŭ limba germană pentru Posen ca limbă de statŭ, dér tocmai acestŭ esemplu este pentru noi fórte îngrozitorŭ; acestŭ esemplu ne va arătá, că binefacerile limbei de statŭ în Austria nu sunt tocmai marĭ.

Dér este și o a doua câtegorie de staturĭ: staturile cu multe limbĭ. Aci voiu citá Elveția. Articululŭ 109 alŭ constituțiunii elvețiane dice: Cele trei limbi principale ale Elveții, cea germană, francesă italiana sunt limbĭ naționale ale confederațiunii. Aicĭ prin lege suntŭ trei limbĭ de statŭ stabilite. Ce se atinge de Belgia dice constituțiunea belgiană: Întrebuințarea

limbilorŭ usitate în Belgia este arbitrariă. Sciu bine, că limba francesă în Belgia a eşîtŭ deasupra celei flamande, dér acésta s'a desvoltatŭ ca la noi preponderanţa limbei germane. În Belgia se întêmplă, că advocatulu, care representă pe flamandĭ sĕ dé declaraţiune protocolară, că elŭ póte representá pe clientulŭ sĕu şi în limba flamandă, dér nu face usŭ de ea, ci se folosesce de limba francesă. Avemu mai încolo Ungaria şi din unele părţĭ s'au şi făcutŭ alusiune la Ungaria.

Décă voiţĭ sĕ trageţĭ o paralelă, vĕ rogŭ, ca naţiunile, carĭ au formatŭ staturĭ independente, sĕ nu le asemĕnaţi cu acele, carĭ n'au fostŭ niciodată staturĭ independente. Trageţĭ mai bine o paralelă între relaţiunile dintre Ungaria şi dintre Croaţia. Cetiţĭ disposiţiunile pactului ungaro-croaticŭ şi veţĭ vede, cum se presentă cestiunea limbilorŭ în Ungaria cea rea. Nu voiŭ sĕ facŭ alusiune la aceea cum înţelegŭ Croaţii în pracsă egalitatea limbei. Cunósceţĭ cu toţii conflictulŭ de deunădile pentru înscripţiunile maghiare pe pajorile oficiale. Décă în Boemia amŭ fi atâtŭ de scrupuloşĭ, atuncĭ amŭ avé fórte multe conflicte. Nu cu multŭ mai fericitŭ este votulu minorităţii. Îndată la începutŭ dice minoritatea: limba germană ca limbă de statŭ este în Austria neatacabilă, pentru că de sute de anĭ esistă ca legală şi faptică. Atunci ce mai vréu domnii?

Se citéză ca unŭ alŭ doilea motivŭ fórte ponderosŭ, că sub guvernulŭ actualŭ Germanii sunt tare apĕsaţĭ şi fără nicĭ o ocrotire. Acésta este o gravă acusaţiune. Décă ar fi adevĕratŭ ce dice minoritatea, atuncĭ ar fi datorinţa nóstră a tuturorŭ sĕ sărimŭ şi sĕ apĕrămŭ libertatea, că noi voimŭ egala îndreptaţire pentru tóte naţionalităţile. Atributulŭ celŭ mai frumosŭ alŭ libertăţii este atributulŭ dreptului egalŭ cătră tóte popórele, cătră tóte naţionalităţile. Dér nu-i dreptu, că Germanii în Austria sunt asupriţĭ. Cândŭ pronunţă cineva o acusaţiune atâta de gravă, ar trebui sĕ-o probeze prin documente evidente. Minoritatea n'a adusŭ nicĭ o dovadă, pentru că n'are nicĭ una. Eu nu cunoscŭ relaţiunile în alte ţĕrĭ, le cunoscŭ însĕ bine în Boemia şi trebue sĕ o spunŭ, că respingŭ cu indignaţiune acéstă acusaţiune.

Minoritatea totuşĭ produce fapta, că s'a înfiinţatŭ o Universitate cehică. Este adevĕratŭ şi D-V. sciţĭ, că noi după lupte lungĭ şi grele amŭ ajunsŭ acolo, ca în fine sĕ dobêndimŭ o Universitate cehică. De astă dată nu voiŭ arătá, în ce stare sĕ află acésta Universitate, dér este o nedreptate, că Germanilorŭ din Boemia li s'a lăsatŭ Universitatea cea vechiă bine dotată, lucsuriosu adjustată, neatinsă, înfiintându-se pe lângă dênsa una cehică, miserabilă? (Fórte bine! în drépta). S'a făcutŭ prin aceea naţiunii germane vre-o nedreptate, décă i se face dreptate unei alte naţiunĭ? Este aceea deja o asuprire a Germanilorŭ, décă alte naţiunĭ nu se asupriscŭ? (Aplause în drépta). Étă faptica dovadă despre asuprirea Germanilorŭ în Boemia.

(Va urmá.)

Deva, la 28 Ianuariu 1884.

La 24 Ianuariu a. c. judele reg. Géza Molnár în calitate de jude înstructorŭ, a lăsatŭ se fie escortaţĭ si arestaţĭ în temniţa criminalilorŭ din Deva, doi cetăţenĭ din Baia de Crişŭ, şi anumitŭ d-lŭ G. Beoviciu neguţătorŭ românŭ şi d-lŭ Emiliu Koszperdá, fostŭ subpretore (adjunctŭ pretorialŭ) de nascere Sêrbŭ, ambii cu familiă. Causa arestărei, nu se scie positivŭ, pentru că investigarea şi escortarea s'a efectuitŭ în mare secretŭ şi repentinŭ, ér' de vreo faptă criminală comisă acum de curêndŭ, nu se 'aude vorbindŭ. Se combinéză însĕ şi e fórte verisimilŭ, că arestarea s'a ordonatŭ de cătră tribunalulŭ reg. din Deva pentru faptulŭ, că respectivii, înainte cu câteva dile: „între pocale“ şi cam în „voiĕ bună“, s'ar fi esprimatŭ „nepatrioticŭ“ înjurândŭ şi ameninţândŭ pe puternica naţiune maghiară!

Arestarea unorŭ cetăţenĭ, de o posiţiune óre-care în viéţa socială, şi sub pretecste de agitatorĭ, şi alte titlurĭ de acéstă natură, după alte casurĭ precedente regretabile, nu póte fi fără interesŭ, nicĭ nu póte remâné nerelevată în publicŭ. Nu, căcĭ orĭ-câtŭ de imparţialĭ se fimŭ, nu se póte negá, că, mai alesŭ de unŭ timpŭ încóce, Românii de pe teritoriulŭ tribunalului din Deva sunt espuşĭ la multe şi nemeritate şicane, batjocurĭ şi persecuţiunĭ fără nicĭ o basă legală, încâtŭ involuntarŭ trebue se presupunŭ, că desele şi frapantele denunciărĭ criminale, sub cuvêntu „de agitaţiune“, se facŭ cu intenţiune, séu din vr'o poftă de a figurá unii de bunĭ patrioţĭ în ochii domnilorŭ dela putere. Acuşĭ se ordonă perchisiţiune domicilară şi investigaţiune criminală contra unui tînĕrŭ, sub cuvêntŭ, că a înjuratŭ nobila naţiune maghiară şi că e în legătură şi coînţelegere criminală cu societăţĭ secrete din ţéră şi strainătate; acuşĭ unŭ bietŭ de învĕţătorŭ e trasŭ înaintea judelui criminalŭ, sub cuvêntŭ, că ar propune din cărţĭ daco-românescĭ; acuşĭ éră se calcă casa unui preotŭ sub pretecstŭ, că a ascunsŭ în casa sa proclamaţiunĭ, — mai apoi vice-comitele, la cererea procurorului, ameninţă pe protopopulŭ şi parochulŭ cutare, pentru casulŭ, décă va scóte unŭ praporŭ (stégŭ bisericescŭ) din biserică, căcĭ acelŭ obiectŭ sânţîtŭ spre lauda şi mărirea lui Dumnedeu, conţine culorĭ, pe carĭ statulŭ nu le póte suferí. — acuşĭ se respândesce faima, că gendarmii au călcatŭ cutare biserică nóptea, ca sĕ caute.... hoţi. — colo judecătoria cutare judecă la amendă în banĭ şi la robiă pe câţiva cetăţenĭ, carii au cutezatŭ sĕ ducă unŭ stégŭ nepatrioticŭ la sânţîrea apei; acuşĭ se alarméză întréga ţéră, că vre-o câţĭ-va fruntaşĭ românĭ sunt traşĭ în cercetare criminală, pentru că au ţinutŭ o mare adunare românésca, şi acolo Românii au avutŭ curagiulŭ a se plânge şi a protestá contra unui proiectŭ de lege, ca alţĭ cetăţenĭ ai statului. Ei bine ce va se dica tóte acestea altă, decâtŭ că Românii din comitatulŭ Huniadórei sunt puşĭ la discreţiunea unorŭ ómenĭ nesocotiţi şi fără picŭ de consideraţiune? —

Bine sĕ se însemne şi aceea, că cele mai multe, ba potŭ dice tóte denunciările făcute şi investigaţiunile efectuite cu multă rigóre, au avutŭ unŭ resultatŭ, ce nu face nici o cinste celorŭ ce 'le-au înscenatŭ, — pentru aceea, din cele precedente şi autorităţile trebue sĕ védă, că nu este corectŭ şi legalŭ a urmá totŭ ca mai înainte. Îndată ce judecătoriele mai înalte au precisatŭ tribunalului reg. din Deva adeveratulŭ înţelesŭ alŭ cuvêntului şi faptului „agitaţiune“, este unŭ afrontŭ formalŭ a ordoná investigaţiunĭ şi arestărĭ, pentru cuvinte, póte inconvenabile, însĕ esprimate „între pocale“ şi în stare abnormală.

Décă va urmá totŭ aşa, mâne-poimâne se póte escortá şi arestá orĭ-care Românŭ, sub cuvêntŭ, că în cercŭ privatŭ, séu şi în publicŭ s'a esprimatŭ cum Maghiarilorŭ nu le place; — ei bine, atuncĭ ce va se dică libertatea cuvêntului şi a persónei în statŭ constituţionalŭ? Iuriştii dela tribunalulŭ reg. din Deva trebue se scie, că crima séu delictulŭ „agitaţiunei“ se nasce numai atuncĭ cândŭ cineva provócă pe cetăţenĭ la fapte criminale şi la nerespectarea legilorŭ şi nesupunere la ele şi nu prin aceea, că cineva în „voie bună“ înjură pe Maghiarĭ, séu altă naţiune.

Departe de noi, ca sĕ apĕrămŭ pe susnumiţii arestaţi, dér o mărturisimŭ francŭ, că décă este adevĕratŭ, ceea ce se vorbesce despre causa arestării lorŭ, atuncĭ nu putemŭ decâtŭ sĕ regretămŭ noua procedere incorecta şi ilegală a tribunalului din Deva, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că în asemenĭ casurĭ Tabla reg. din M. Oşorheiŭ, a decisŭ în mai multe rêndurĭ, contra ordinului tribunalului şi pentru că nu amŭ voí, ca asemenĭ arestărĭ illegale sĕ se mai repeteze desŭ, căcĭ în casulŭ acela s'ar dá ânsă la alte încurcăturĭ. Apoi mai spunemŭ şi aceea, că amŭ aşteptá, ca procurorulŭ sĕ fie chiarŭ aşa de promptŭ şi în alte cause grave, aduse la cunoscinţa D-sale şi atuncĭ credemŭ, că multe abusurĭ şi chiarŭ criminalităţi n'ar remâné baltă precum scimŭ, că au remasŭ câteva.

Pentru aceea rugămŭ pe d-lŭ ministru de justiţiă Dr. Teodorŭ Pauler, ca sĕ cumpenéscă bine bine cele ce i s'au adusŭ deja la cunoscinţă din cândŭ în cândŭ, şi decĭ sĕ fiă pe viitorŭ cu mai multă băgare de séma, la cele ce se petrecŭ la tribunalulŭ reg. din Deva, căcĭ de nu lesne póte veni unŭ timpŭ, cândŭ se va redicá unŭ torentŭ, căruia nu i se va mai puté pune stavilă, séu póte numai cu marĭ jertfe. — Despre resultatulŭ învestigaţiunei, ve voiu raportá la timpulu sĕu.

Cassiu.

„Agitatorĭ Românĭ.“

Cu privire la arestarea celorŭ duoi cetăţenĭ din Baia de Crişŭ despre carĭ verbesce corespondenţa de mai susŭ „Nemzet“ publică sub titlulŭ de mai susŭ o scrisóre dela Deva, în care se dîce între altele:

„Precum audimŭ motivulŭ arestării a fostŭ următorulu: Numiţii au benchetuitŭ (boroztak) împreună cu alţii într'unŭ birtŭ din Baia de Crişŭ şi au vorbitŭ despre viitórele alegerĭ dietale. Din vorbă în vorbă au atacatŭ totŭ mai aspru pe Ungurĭ ameninţândŭ, că décă vr'unŭ Ungurŭ va cuteza a vota pentru candidaţii maghiarĭ, aceluia trebue sĕ i se dé în capŭ, pentru că pămêntulŭ acesta este pămêntŭ românescŭ. Unulu din cei arestaţĭ a declaratŭ, că elŭ póte dispune de 60,000, celălaltŭ de 65,000 de ómenĭ şi că ei în fiăcare momentŭ póte se stêrpéscă pe cei 100 de Ungurĭ din Zarandŭ. Într'aceea sosi ora 11, cândŭ trebuia sĕ se închidă birtulŭ şi noulŭ subprefectŭ Hollaky provocă pe chefuiţĭ (mulatókat) ca sĕ mérgă acasă. Ei au urmatŭ în fine acestei provocărĭ, dér au înjuratŭ autorităţile maghiare. În urma acestorŭ fapte au fostŭ arestaţĭ şi s'a ordonatu cercetare în contra lorŭ pentru agitaţiune în contra naţiunei maghiare şi pentru ofensarea autorităţii. Cerculŭ Baiei de Crişŭ este representatŭ acum de cătră deputatulŭ Sig. Fekete, care a fostŭ învinsŭ contra deputatului Borlea. Acum voiesce se păşésca advocatulu Truţa ca candidatŭ şi agitaţiunea antimaghiară sĕ face în interesulŭ lui.“

Judece ori-ce omŭ nepreocupatŭ din acestŭ raportŭ, trămîsŭ organului principalŭ alŭ guvernului, décă corespondentulu nostru din Deva are dreptate séu nu.

Cluşiu 26 Ianuriu 1884.

Duóe corespondenţe au apărutŭ în „Gazetă“ cu privire la decursulŭ alegerilorŭ de amploiaţi în comitatulŭ Cluşiului, ambele scrise din acelaşĭ punctŭ de vedere. Partea contrară încă nu a aflatŭ de bine a se pronunţá. Mĭ ieau voia dér eu, ca unulŭ neinteresatŭ în cestiune a face unele rectificărĭ şi observărĭ amĕsuratŭ faptelorŭ şi adevĕrului.

Este adevĕratŭ, dér şi tristŭ, că Românii noştri cu ocasiunea alegerilorŭ s'au desbinatŭ în duóĕ partide şi în urma acestora clubulŭ naţionalŭ s'a desfiinţatŭ. Cu atâtŭ mai tristŭ acestŭ faptŭ, cu câtŭ scimŭ, că s'a întêmplatŭ pentr'o cestiune, ce nu posede unŭ interesŭ naţionalŭ. Desbinarea în esenţă s'a făcutŭ pentru duoi Ungurĭ, carĭ au fostŭ concuratŭ la oficiulŭ de vice-comite. Rumperea solidarităţii, desbinarea Românilorŭ şi disolvarea clubului suntŭ, ceea ce e durerosŭ, ér nici decâtŭ acea împrejurare — pentru Românĭ cu totulŭ indiferentă, că br. Josica a cădutŭ, precum e cu totulŭ indiferentŭ, că Gyarmathy a reuşitŭ. Ambele partide recunoscură asta.

La noi la Românĭ e tristŭ, că neînţelegerile iscate în trebile publice se străplântă şi în societate; de aicĭ 'mĭ esplicŭ, că ĕstimpŭ anulŭ nou în Cluşiu nu l'amŭ serbatŭ în comunŭ după datina veche.

Ambele partide maghiare aveau lipsă de Românĭ. Pentru aceea s'au pusŭ în coînţelegere cu ei. Partida baronului J. a promisŭ ceriulŭ şi pămêntulŭ: administraţiune de minune şi apoi câte oficie vorŭ cere Românii, ei numai de v.-comite aveau lipsă. Dér o parte însemnată dintre Românĭ au cerutŭ garanţiă, despre aceea, că pretenţiunile li se vorŭ primí; aceştia s'au pusŭ pe altŭ terenŭ mai practicŭ, pentru că era bine sciutŭ, că comitele se va folosí de puterea sa în contra tuturorŭ celorŭ, ce vorŭ votá contra lui Gyarmathy, pentru aceea au recomăndatŭ pactulŭ cu comitele, care încă a promisŭ şi garantatŭ, ceea ce o comisiune însărcinată de adunare a cerutŭ; firesce cererea comisiunei acesteia nu a fost aşa de pretensivă. (!) În acésta privinţă bine au calculatŭ aceştia, resultatulŭ a probatŭ, căcĭ d. dr. Ujlaki, mai de multŭ Ujlacanu, unŭ Kira (acum Király) Românĭ — fiindŭ josicistĭ — nicĭ în candidaţiă nu au fostŭ puşĭ la posturile, ce le ocupaseră.

În adunarea preparativă unŭ „viteazŭ“ josicistŭ a propusŭ solidaritatea orĭ-care va fi conclusulŭ. In unanimitate s'a primitŭ. — Apoi s'au esmisŭ 2 comisii, cari sĕ se înţelégă cu corifeii partidelorŭ maghiare; ér continuarea adunării s'a hotărîtu pe după amédĭ.

După amédĭ apoi comisiunile au referatŭ. Aci s'a incinsŭ o discuțiune teribilă: fiindŭ unii josiciștĭ, alții gyarmatiștĭ. Președintele observândŭ că unii membri sunt angajați i-a provocatŭ ca se spună și se nu împiedece consultarea. Înse îndeșertŭ, căcĭ nu au spusŭ. Vorbirĭ infocate de ambe părțile. Josiciștii au accentuatŭ administrațiunea rea și persecutarea a totŭ ce e Românŭ, apoi ofertulŭ acestora, declarândŭ în cele din urmă, că nu le trebue amploiațĭ, ci administrațiune mai bună, care însĕ numai dela baronulŭ se póte așteptá. — Partea contrară a cerutŭ, ca Românii se fiă mai practici, căcĭ a schimbá administrațiunea nu se póte prin schimbare de persóne, d. baronŭ e tênĕrŭ cu totulŭ, omŭ nou în administrațiă. Sĕ ne răzimămŭ în noi înșine și se primimŭ ofertulŭ prefectului garantatŭ, căcĭ la din contra elŭ nu va candidá nicĭ unŭ Românŭ, ér josiceștii vorŭ dice, că nu au ce face, décă nu au fostŭ candidați, apoi mai mare va fi folosulŭ, că vomŭ nisuí a scóte ici colea câte unŭ oficialŭ românŭ, decâtŭ că ne vomŭ încercá a clădí munți de aurŭ fără materialŭ. Fost'au dér argumente de ambele părțĭ.

După discuțiunĭ infocate între 9 și 10 óre séra cestiunea s'a pusŭ la votŭ. Resultatulŭ fù, că maioritatea a votatŭ pe lângă ofertulŭ comitelui, adecă se fie pre lângă Gyarmathy. Conclusulŭ s'a enunciatŭ. Fiecare se asteptá, că după atâta vorbă de solidaritate — acésta se va observá. Amarŭ ni-amŭ înșelătŭ; căcĭ o mișcare se sêmte; unii dintre josiciștĭ au pretinsŭ altă votare, căcĭ nu toți josiciștii sunt de față, că dér conclusulŭ nu e validŭ, alții făcêndŭ dificultăți votisării. Ei dér cine se âmble cu căciula dupa d-lorŭ décă nu s'au presentatŭ? Adunarea a remasŭ pe lêngă conclusŭ, decidêndŭ, că în diminéța venitóre sĕ se înțelégă asupra persónelorŭ ce sunt a se candidá la diferitele posturĭ. Ei dér acum josiciștii vinŭ în corpore și pretindŭ altă votare. Se nascŭ dispute, sgomotŭ. Președintele nepotêndŭ țîné disciplină și ordine abdîce. Se desființéză clubulŭ. Josiciștii remânŭ de capulŭ lorŭ, decidŭ, esecută, dér despre clubŭ nicĭ vorbă. Apoi mergŭ, și alții la votŭ unii desbinați.

Nu vréu se cercŭ tăria argumentelorŭ nicĭ unui partidŭ. Dér décă odată s'a adusŭ unŭ conclusŭ — trebuiea esecutatŭ. Spargerea solidarității după a mea părere cade pe gâtulŭ d-lorŭ josiciștĭ, carĭ n'au respectatŭ conclusulŭ adusŭ.

Comitele nu și-a împlinitŭ promisiunea; așa dîcŭ aceĭa, carĭ au votatŭ contrăi. Pactulŭ așa a fostŭ, ca Românii se voteze pre lângă contele și atuncĭ se țîne de cuvêntŭ. Făcut'au astfelŭ Românii*)? nu, așadér nicĭ comitele nu a fostŭ obligatŭ. Cu tóte aceste elŭ s'a ținutŭ de cuvêntŭ; căcĭ a candidatŭ și pe Românii dorițĭ de comisiunea trămisă la elŭ, și încă astfelŭ, că au și reeșitŭ, afară de Emericŭ Popŭ, carele, fiindu-că a ajunsŭ lucrulŭ la votŭ, numai dela Românĭ a căpĕtată voturĭ și dela unŭ advocatŭ jidovŭ; deșĭ dd. josiciștĭ erau sigurĭ, că partida baronului va votá pre lângă dênsulŭ. Așa era pactulŭ. Potŭ dîce, că pentru noi a a fostŭ bine, că s'a pututŭ căștigá comitele și că acesta pre Românĭ i-a candidatŭ ca sĕ și reésă, pentru că ajungêndŭ lucrulŭ la voturĭ — cu ambele partide o pațiamŭ, nimenĭ nu votá pentru candidații românĭ, toți cădeau, așa însĕ Clușiulŭ ocupă loculŭ alŭ 2-lea în privința oficialilorŭ românĭ, despre carĭ nu e constatatu în genere, că ar' fi după tipulŭ și asemĕnarea nu sciu cui. Observŭ, că d. Emericŭ Popŭ, e advocatŭ, omŭ cu stare; nu are lipsă de compătimire. Dênsulŭ nu a voitŭ se pașéscă, ci amicii l'au înduplecatŭ fără voința s'a, dér numai ca se aibă și Românii ómenĭ deplinŭ cualificați de candidați.

Domnului Coroianŭ, advocatului, i-se impută, că a luatŭ parte la unŭ banchetŭ și a toastatŭ, nu sciu pentru cine. Așa scrie în modŭ ironicŭ domnulŭ Simonŭ, ei dér tace despre banchetele, la carĭ au luatŭ parte dd. josiciștĭ. Dér cine va crede, că d. Coroianŭ sĕ fi fostŭ în stare a preamărí guvernulŭ séu vr'unŭ aderentŭ de alŭ aceluia? Domnulŭ S. e rĕu informatŭ, cu totulŭ despre altŭ ceva a toastatŭ d. Coroianŭ și în altŭ sensŭ. Nicĭ acolo nu și-a uitatŭ că e Românŭ.

Rolulŭ Românilorŭ în acestŭ comitatŭ e fórte redusŭ. interesulŭ de afacerile comitatense de unŭ timpŭ încóce aprópe nulă; limba română nu se observă. Mi aducŭ aminte, că clubulŭ a fostŭ însărcinatŭ pe unŭ membru, ca se facă interpelare cu privire la scóterea limbei române din comune și din congregațiune că limbă protocolară; dér de vre-o duoi anĭ nu sciu sĕ se fi facutŭ. Cu ocasiunea ultimelorŭ alegerĭ s'au înpintenatŭ mai tare, dér étă: desbinare e urmarea.

Acum după ce causa desbinării a dispărutŭ e datorința tuturorŭ a uitá cele trecute a se uní érăși, a reactivá clubulŭ și în adunările comitatense a lucrá pentru binele comunŭ alŭ poporului nostru. In unire numai e putere.

Din considerare cătră cetitorĭ însemnŭ că corifeulŭ partidei josiceștĭ a fostŭ d. dr. Aur. Isacŭ, apoi d. Simonŭ și Vitézŭ cu o parte a Câmpenilorŭ. In partita gyarmathiana: Iuliu Coianŭ, Hosszu, Bohĕțielŭ etc.

*) Óre n'a fostŭ de ajunsŭ că Românii i-au datŭ prefectului atâtea voturi de câte avea lipsă ca se póta trânti pe br. Josika? Ce i mai trebuiea? Red.

Ordonanța ministrului de culte unguréscŭ relativă la „mila împĕratéscă" pentru preoții și comunele bisericii gr. orientale.

Fóia oficială „Budapesti Közlöny" (Nr. 23 din 27 l. c.) publică următórea „ordonanță despre modalitatea împărțirii subvențiunilorŭ permanente din partea statului pentru parochii și comunele bisericescĭ din archidiecesa greco-orientală română din Transilvania":

„Pe basa decisiunilorŭ Maiestății Sale c. și r. ap. din 29 Maiu 1861, respective din 22 Sept. 1875 este de a se întrebuințá dotațiunea de 25,000 fl., ce se vine pentru Arehidiecesa gr. or. română transilvană, și care se votéză în totŭ anulŭ în budgetulŭ statului spre scopurĭ bisericescĭ, și în viitorŭ pentru bisericĭ și pentru preoțĭ, afară de 1000 fl., carĭ se vorŭ separá ca o subvențiune permanentă pentru susținerea seminariului teologicŭ.

Archiepiscopulŭ și Metropolitulŭ provócă prin circulară comunele și preoții archidiecesanĭ în fiecare anŭ în dilele cele d'antaiŭ ale lunei lui Ianuarie ca sĕ-și înainteze petițiunile lorŭ înstruate cu datele mai josŭ înșirate, în fiecare anŭ până la finea lunii lui Iulie deadreptulŭ la ministeriulŭ de culte și înstrucțiune regiu unguréscŭ. Petițiunile venite mai târdiu séu, carĭ nu s'au înaintatŭ la ministeriu sĕ vorŭ considerá numai cândŭ sĕ va împărți dotațiunea în anulŭ următorŭ séu eventualŭ nu se vorŭ luá de locŭ în considerare. De cumva pe basa petițiunilorŭ întrate, suma disponibilă de 24000 fl, décă nu s'au însinuatŭ destui concurențĭ, séu din alte cause, nu s'ar puté împărți tótă, suma ce ar remâné atuncĭ cu finea anului se va întrebuințá prin ministeriulŭ r. u. de culte și înstrucțiune, după ce va fi ascultatŭ și Archiepiscopulŭ Mitropolitŭ, pentru alte trebuințe ale Mitropoliei.

Petițiunile trebue sĕ se facă în modulŭ următoriu:

I. Petițiunile comunelorŭ bisericescĭ: a) décă ajutorulŭ se cere pentru zidire de biserică, sunt de a se alăturá: 1. descrierea de tailată a înțenționatei zidiri. 2. Tabloulŭ speselorŭ necesare pentru zidire. 3. Capitalulŭ ce-lŭ are póte la disposițiă și arătarea sumei ce ar eșĭ din contribuțiunĭ comunale séu din alte isvóre; tóte trei conspectele sĕ fie întărite de protopopulŭ tractualŭ. 4. Adeverirea necesității construirii bisericii prin subprefectură.

b) Cândŭ se cere ajutorulŭ pentru înfrumsețarea bisericii: însemnarea detaiată a obiectelorŭ necesare și înventariulŭ înzestrării presente și opiniunea protopopului districtualŭ.

II. Cândŭ vorŭ cere ajutoriu preoții: În petițiune sĕ se arete numele petentului, anulŭ nascerii și alŭ sfințirii sale, studiile sale și că ce limbi vorbesce, însuratŭ séu neînsuratŭ, numĕrulŭ copiilorŭ sĕi, modulŭ cum sunt aședațĭ séu ce scolĭ visitéză înșirarea veniturilorŭ parochiale, și décă are avere privată, décă are îmbrăcămintea cuviinciosă preoțéscă, manualele recerute, în urmă sunt de a se înșirá împrejurările particulare și meritele, pe basa cărora se consideră a fi demnŭ de ajutorŭ.

Petițiunile întrate la ministeriu, după espirarea terminului se vorŭ trimite la Archiepiscopulŭ cu acea provocare, ca ascultându și consistoriulŭ despre fiecare petițiune sĕ facă unŭ proiectŭ de împărțire în colóne (sorrendi), în care sĕ se pronunțĕ pe scurtŭ motivatŭ, în rubrica „adnotate" a proiectului de împărțire, atâtŭ despre meritele suplicanțilorŭ, câtŭ și despre suma propusă și sĕ pomenéscă și motivele pentru carĭ vr'unŭ suplicantŭ nu ar meritá ajutorulŭ.

Petițiunile comunelorŭ bisericescĭ sĕ se pună într'unŭ proiectŭ deosebitŭ. La propunerea sumelorŭ de ajutóre este de a se luá în considerațiune cu privire la comunele bisericescĭ recerința adevĕrată, care nu se póte acoperi prin parochienĭ și din isvórele esistente, avêndu-se câtŭ mai multŭ în vedere economia la zidirĭ, cu privire la preoțĭ pe lângă dotațiunea cea mică sĕ se considere și cultura mai înaltă morală și șcientifică și zelulŭ desvoltatu pe torenulŭ educațiunii poporului.

Archiepiscopulŭ așterne suplicile cu proiectulŭ formulatŭ și subscrisŭ, precumŭ și cu datele ce și le-a mai procuratŭ, cândŭ s'au pertractatŭ suplicile, în fiecare anŭ până la 31 Octobre ministrului cultelorŭ și alŭ instrucțiunii publice alaturândŭ și o copiă a protocolului de pertractare însoțită de unŭ raportŭ.

Din ajutorŭ se potŭ împărtășĭ numai protopopĭ și preoțĭ, carĭ funcționéză într'adevĕrŭ și numai sub unŭ titulŭ. Suma ajutorului anualŭ pentru protopopĭ va fi celŭ multŭ 200 fl. pentru preoțĭ celŭ multŭ 100 fl. și nu va puté fi mai mică de 50 fl.

Ministrulŭ nu este legatŭ de propunerea așternută de Metropolitulŭ, nicĭ cu privire la persóne, nicĭ cu privire la sumele propuse, ci elŭ le póte schimbá după chibzuința sa. Decumva ministrulŭ află cu cale póte publicá numele celorŭ ajutorațĭ și în fóia oficială.

Fiecare ajutorință încuviințată se va plăti pe basa mandatului din partea ministrului reg. ung. de culte și instrucțiune prin perceptoratulŭ respectivŭ **nemijlocitŭ** celui ajutoratŭ, pe lângă cuitanță timbrată.

Aprobată prégrațiosŭ cu pré înalta decisiune a Maiestății Sale c. și r. apostolice regale ddto Gödöllö 15 Decembre 1883.

Budapesta, 18 Ianuariu 1884.

Trefort m. p.

Diverse.

(Producțiunea studenților români din Brașovŭ.) Domnule Redactorŭ! V'am fostŭ promisŭ de a ve raportá asupra decursului ședinței publice ce a ținut'o „societatea de lectură a studinților români" dela gimnasiulŭ nostru de aicĭ în preséra dilei de sf. Ioanŭ, dér nu v'am pututŭ scrie până adĭ și vĕ cerŭ scuse. Nu va fi niciodată prea târziu ca publiculŭ cetitorŭ alŭ „Gazetei" se afle, că tinerimea dela scólele române de aicĭ este sĕrguitóre și progreséză din anŭ în anŭ. Societatea de lectură memorată, este unŭ felŭ de barometru, care îndică acestŭ progresŭ. În rêndulŭ acesta publiculŭ, ce a asistatŭ în numerŭ fórte mare la ședință, a fostŭ surprinsŭ printr'o mică orchestră ce au compus'o tinerii studioșĭ pe lângă corulŭ vocalŭ. Și orchestra și corulŭ au seceratŭ aplausele publicului. Mai multŭ aplaudatŭ a fostŭ „Suvenirĭ din Mehadia" solo pentru flautŭ esecutatŭ de P. Barbu cu acomp. de orchestră. Producțiunile literaré n'au rĕmasŭ îndĕrĕtulŭ celorŭ musicale. S'a sêmțitŭ îndată că tinerii sunt bine instruițĭ și bine condușĭ. Studiulŭ istoricŭ de George Teclu „Stăruința Românilorŭ în Dacia" a fostŭ ascultatŭ cu interesŭ și multă atențiune. Tema a fostŭ lucrată cu multă diligență și într'unŭ frumosŭ limbagiu, avêndŭ de scopu principalŭ a dovedi continuitatea Românilorŭ în Dacia traiană. Descrierea frumósă a obiceiurilorŭ poporale „din jurulŭ Lugoșului" de P. Barbu și în fine bine declamatulŭ dialogŭ umoristicŭ „Papinian și Vespasianŭ" de L. Teodorŭ și G. Bogdanŭ au contribuitŭ ca auditorii sĕ se semță pe deplinŭ mulțămițĭ. Meritulŭ de frunte, că ședința a avutŭ unŭ succesŭ așa de frumosŭ este alŭ bravului și zelosului profesoru și conducĕtorŭ alŭ junimei A. Bârseanŭ. D-lu directorŭ gimn. Iosifŭ i-a mulțumitŭ cu cuvinte căldurόse; a mulțumitŭ totodată și publicului pentru interesulŭ celŭ arată de progressele tinerimei scolare. —a—

(Reuniunea română de gimnastică și cântărĭ) va țîné adunarea sa generală pe anulŭ 1883 Duminecă în 29 Ianuariu (10 Faurŭ) 1884 în sala de desemnŭ a gimnasiului românŭ la 3 óre postmeridiane. Sunt rugațĭ Domnii membri a luá parte la acéstă adunare.

(Concertŭ.) Aflămŭ că d. George Dima, care a concertatŭ de curêndŭ în mai multe orașe ardelene, va veni și pe la Brașovŭ, unde va dá asemenea unŭ concertŭ.

(Concertŭ Unthan.) Lunĭ în 4 Febr. n. vorŭ dă domnișórele Méli Beschta și Antonia Beschta cântărețe la opera ducelui de Sacsonia împreună cu virtuosulŭ în violină și pistonŭ domnulŭ Unthan unŭ concertŭ la mese în sala hotelului Nr. 1. Programulŭ este fórte alesŭ. D. Unthan e artistŭ în violină și ceea ce este mai multŭ de miratŭ nu are mânĭ și esecută piesele

pe violină și piston numai cu ajutorulŭ picióreloră sale. Intrarea 50 cr.

(Logodnă.) Joi séră s'a serbatŭ în sînulŭ familiei d-lui Tache Stănescu din Brașovŭ logodna fiicei acestuia, a d-șorei Maria Stănescu, cu d-lŭ Dr. Ioanŭ Cloaje, medicu în România.

(Balulŭ iuriștiloră în Sibiiu.) Din partea ascultătoriloră dela academia de dreptur̆ reg. ung. din Sibiiŭ, spre ajutorarea iuriștiloră sĕracĭ se va arangiá în 16 Februariu st. n. 1884 unu balŭ în sala hotelului la „Împĕratulŭ romanŭ". Patronesa balului este: Dómna Adele de Brennerberg. Membrii comitetului arangiătoru: Albert Arz, Albert de Hochmeister, Adolf Albrich, Aureliu Millea, Bela Csia, Geza Kovács, Gustav Czámpa, Hermann Mangesius, Ioan Henteșiŭ, Iustin Ioanoviciu, Karl Stühler, Mihály Lázár, Moise Savu, Nicolaŭ Vecerdea, Tamás Szabó.

Indreptare. In articlulŭ primŭ din nr. trecutŭ (8) colóna I. rĕndulŭ 6 de susŭ, în josŭ, în locŭ de „din seraii lui Dumnedeu" este a se ceti: „din șerbii lui Dumnedeu, ce sunt, au devenitŭ" s. c. l. ear cu 12 rĕndurĭ mai josŭ în locŭ de „unŭ jumătate" este a se ceti: „o jumătate."

Nou abonamentŭ la

„Gazeta Transilvaniei."

Cu 1-a Ianuariu st. v. 1884 sa începutŭ unŭ nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe onorații abonați, amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre, rugându-i ca sĕ binevoiéscă a și-lŭ reînoi de cu vreme pentru ca diarulŭ sĕ li se pótă espedá promptŭ și fără întrerupere.

Domnii noui abonați, și cari n'au achitatŭ costulŭ abonamentului sunt rugați a ne trimite banii séu directŭ prin mandatŭ postalŭ, séu prin Domnii, la carĭ au subscrisŭ abonamentulŭ.

Prețulŭ abonamentului, ce se póte tramite mai ușorŭ prin mandate postale, este:

pentru Austro-Ungaria cu posta: pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr., pe șése lunĭ 5 fl.; pe anŭ 10 fl.

pentru România și alte țĕrĭ esterne: pe trei lunĭ 7 francĭ, pe șése lunĭ 14 francĭ, pe anŭ 28 francĭ.

Scrisorile sunt a se adresa **la Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei" în Brașovŭ.**

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.** Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Tipografia: **Ioanŭ Gött și fiiŭ Henricŭ.**